

Erasmus+

The Erasmus + LIFE project - Norwegian Summary

1. Introduksjon

Dette er et sammendrag på (norsk) av Erasmus + -prosjektet LIFE's intellektuelle utganger utviklet i 2016-2019 av partene APCC, Coimbra, Portugal, Comune di Cervia, Italia, Ljubljana University, Slovenia, NTNU, Trondheim, Norge og Kommune Linköping, FoU-senter, Sverige (hovedpartner). LIFE-prosjektet er resultatet av omfattende primærforskning fra partnerne. Det ble initiert av Forsknings- og utviklingscenteret Linköping, Sverige og de andre partnerne var Senter for barnevernsforskning og innovasjon ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) Trondheim, Norge, Fakultet for sosialt arbeid ved Universitetet i Ljubljana, Slovenia, Associacao de Paralisa Cerebral de Coimbra (APCC) Portugal, og Commune de Cervia i Emilia Romagna, Italia.

Det overordnede målet med prosjektet var:

‘Å utvikle nye ferdigheter, kompetanser, opplæringsprodukter og metodologier for å gjøre det mulig for sosionomer og andre fagpersoner å innovere og ta i bruk mer effektive intervensjoner i arbeid med familier som opplever flere og sammensatte vansker.

1.3 Prosjektets spesifikke mål var;

- (i) Å kartlegge de vanlige yrkeskompetansene som kreves av sosionomer og andre fagpersoner som arbeider med sårbare familier og utvikle et kompetanseverk.
- (ii) Å utvikle en kunnskapstrekantmodell ved bruk av abduktiv læring for å styrke bånd mellom forskere, utdanning / trenere og utøvere.
- (iii) Å utvikle et overførbart utviklingsprogram for innovasjonsferdigheter og et ‘verktøysett’ for å støtte læringsmateriell og analytiske / vurderingsrammer.

- (iv) For å teste disse produktene gjennom et pilotprogram som involverer fagpersoner fra hver partnerregion som hver skal jobbe med familier i løpet av programmet.
- (v) For å gjennomgå resultatene og endre produktene.
- (vi) Å lage en endelig innovasjonsrapport og organisere nasjonal og transnasjonal formidling og mainstreaming.

2. Kompetansrammen IOP 1

Definere familier med flere utfordringer (multi challenged families)

Partnerne gjennomførte en grunnleggende studie / behovsanalyse som identifiserte følgende vanlige kjennetegn og problemer for familier med flere utfordringer;

- Foreldre er ofte arbeidsledige, eller har i beste fall usikkert deltidsarbeid.
- Det er mange enefamilier, vanligvis alenemødre.
- Inntektene er generelt lave, rundt 70% av den nasjonale medianinntekten for husholdningstype, og det er noen familier med inntekt som er lavere enn EUs fattigdomsgrense, det vil si 60% av medianinntekten for husholdningstyper.
- Et betydelig antall foreldre er blitt traumatisert av overgrep eller omsorgssvikt som ble lidd da de var barn, eller av mishandling og funksjonsmessige forhold til partnere i tidlig voksen alder, eller har lidd begge disse manglene.
- Forholdet mellom foreldrene, selv når de bor fra hverandre, er ofte anstrengt.
- I mange familier har foreldre ikke fullført utdannelsen på videregående nivå og har ulempe ved å få arbeid.
- Familiemedlemmer har ofte dårlig helse, spesielt dårlig mental helse, kroniske helseplager og funksjonshemninger er hyppige. Barn lider av stress og angst, og kan utvikle atferdsproblemer, lærevansker, ADHD eller ADD (Attention Deficit Disorder).
- Barn har ofte vanskeligheter på skolen.
- Foreldre kan ha hatt, og noen har fortsatt, rusproblemer og / eller alkoholproblemer.
- Familiene har ofte vanskelige forhold til foreldrenes søsken (onkler, tanter) og med besteforeldre og kan være sosialt isolert.

Funnene av forskningen og konsensus blant partnerne var at en familie med fire eller 5 av disse egenskapene kan defineres som familier med sammensatte og komplekse behov (multi-challenged).

Partnerne og deres perspektiver

Det var noen forskjeller mellom partnerne om behovene til flere utfordrede familier og hvordan de *kan jobbe med dem på grunn av kulturelle forskjeller og forskjellige nasjonale tradisjoner, men også på grunn av deres forskjellige roller*. Senter for barnevernforskning og innovasjon ved NTNU Trondheim og fakultet for sosialt arbeid ved Universitetet i Ljubljana er sosialfaglig utdanning og forskningsinstitusjoner, APCC og Commune de Cervia er tjenesteleverandører til familier, mens FoU-

senteret Linköping er en regional forskning og utvikling sentrum knyttet til kommuner i regionen og University of Linköping. Det var også en kontrast mellom Italia, Slovenia og Portugal som har blitt påvirket av innstramminger og negative økonomiske forhold og Norge og Sverige der bildet er mer sammensatt med økende ulikhet, og at arbeidsmarkedet blir mindre tilgjengelig for mennesker med begrenset utdanning og ferdigheter.

Opplevde hull i utdanning og opplæring

Partnerne konkluderte med at det var svært begrenset eksisterende profesjonell opplæring knyttet til arbeid med familier med flere utfordringer. Spesifikke bekymringer ble identifisert;

- Det er for mye vekt på intra-familieforhold og for lite på ulikhet og marginalisering i analyse av utfordringene som familiene står overfor.
- Å tenke underbyggende intervensjoner med familier med flere utfordringer er ikke sofistikert nok, og kompleksiteten i problemene og situasjonene som utøverne står overfor, blir ikke adressert tilstrekkelig.
- Profesjonell utdanning er for spesialisert og segmentert og mangler en helhetlig analyse og flerfaglige tilnærminger.
- Eksisterende programmer har utilstrekkelig vekt på praktisk arbeid som hindrer læring om hvordan de skal bruke teoretisk kunnskap, og det er ofte en spenning mellom hva studentene lærer i sosialt arbeid og det de møter i praksis.

Partnernes synspunkter på gjeldende praksis med familier med flere utfordringer (multi challenged)

Partnerne vurderte de alvorligste utfordringene tjenester og utøvere som jobber med familier med mange utfordringer, står overfor. De identifiserte følgende;

- Mangel på profesjonelt fokus på familier med flere utfordringer og alvorlige mangler i kunnskap og kompetanse i arbeidet med dem.
- Individuelle tjenester var over spesialiserte og koordinering og samarbeid mellom da er utilstrekkelig, noe som skaper problemer når de berørte familiene mottok en rekke tjenester.
- Ledelses- og organisasjonsstrukturer kan hindre effektiv inter-byrå og tverrfaglig arbeid.
- Det var behov for en mer helhetlig tilnærming, inkludert saksbehandlere mellom byråene for å gi bedre koordinering mellom tjenester, en bedre oversikt over familienes situasjoner og en prioritering av intervensjoner for å oppnå større innvirkning og endring.
- Det var behov for en økt vektlegging av familienes oppfatning av deres situasjoner og samskaping av løsninger

3. Kjernekompetanse som kreves for å støtte innovasjon

Basert på disse konklusjonene inkluderer nøkkelementene i den identifiserte kompetanserammen følgende;

- Forståelsen og ferdighetene som kreves for å implementere helhetlig tilnærming til å jobbe med familien. Dette betyr at fra fagpersonen som foretar en innledende vurdering av familiens behov og gjennom hele intervensjonsperioden, skal helheten av problemene og problemene familien står overfor, vurderes, analyseres og kontinuerlig vurderes, sammen med forholdet mellom disse

problemene. til hverandre. Prosjektet har utviklet et vurderingsverktøy som tilleggsutgang for å støtte dette.

- Evnen til å identifisere områder med potensial for endring i familiesituasjonen og å prioritere inngrep deretter. Nåværende arbeid med familier med flere utfordringer er ofte preget av en reaktiv respons på individuell krise i stedet for en proaktiv tilnærming som kan gi reell innvirkning, endring og forbedring i familiens situasjon.
- Å forstå innovasjon i sosialt arbeid i familiemiljø. Dette vil omfatte forståelse av 'abduktive learning' gjennom praksisbasert kunnskap og erfaring, innlemme opplevelser, forståelse og oppfatninger hos brukerne av tjenestene, dvs. familiene selv.
- Samskaping av løsninger med familien, og verdsetter deres oppfatninger. Dette står i kontrast til mye gjeldende praksis som har en tendens til å anta at familiene er fundamentalt dysfunksjonelle og at deres oppfatning derfor er av liten verdi. Et større fokus på samskaping kan styrke familien, gjøre den i stand til å oppnå større eierskap til avtalte løsninger og handlingsløp, og til slutt større uavhengighet med redusert behov for støtte til sosialt arbeid og relaterte tjenester.
- Evnen til å jobbe i et tverrfaglig miljø og å adressere den ofte fragmenterte naturen til flere profesjonelle inngrep. Nåværende praksis er ofte preget av en rekke profesjonelle tjenester som griper inn relativt uavhengig av hverandre med bare et begrenset forsøk på å vurdere den relative effekten av disse inngrepene, eller planlegge og prioritere dem. For de berørte familiene kan det å jobbe med en rekke tjenester som er involvert bli en viktig ukeoppgave.
- Saksbehandlingsferdigheter som involverer evnen til i fellesskap å vurdere og planlegge intervensjoner med fagpersoner fra andre fagfelt som jobber med familien og å administrere gjennomføringen av disse intervensjonene. Dette kan representere en utfordring for lederhierarkier både innenfor fagpersonens egen fagfelt og til relaterte fagpersoner, så kompetanse i å forhandle om roller og ansvar med disse vil være en kritisk del av dette.
- Generiske og funksjonelle ferdigheter og kompetanser som kreves for å implementere innovasjon i arbeid med familier med flere utfordringer. Disse vil omfatte refleksjon rundt teori og praksis, problemløsning, teamarbeid og kommunikasjon.

4. Kunnskapstrekanten (IOP2)

Kunnskapstrekanten fokuserer på samspillet mellom (i) Praksisbasert kunnskap, (ii) Kunnskap i trening og utdanning, (iii) Forskningsbasert kunnskap. Rapporten fokuserer på testing av kunnskapstrekanten i praksis i Portugal, og hvordan involvering av 3 universitetsfakultetene for sosialt arbeid støttet pilotopplæringsprogrammet ved å hjelpe deltakende utøvere til å reflektere over utviklingen av mikrointervensjoner med flere utfordrede familier under programmet. . Partnernes kollektive erfaring under LIFE-prosjektet viste at ved å bryte ned tradisjonelle grenser mellom lærere, forskere og sosionomer og få dem til å tenke, reflektere og jobbe sammen, kunne ny kunnskap og mer effektive og innovative tiltak kunne utvikles.

5. Innovasjonstreningsprogrammet - IOP 3

Utviklingsprogrammet for innovasjonskompetanse inkorporerer sentrale komponenter i kompetanse-rammeverket og kunnskapstrekanten i LIFE-prosjektet.

Programmet er basert på en abduktiv læringstilnærming der det gis rom for å gjøre det mulig for utøvere å diskutere og utvikle praktiske tilnærminger til problemer de møter i deres daglige praksis

med familier med mange utfordringer uten unødig avhengighet av rådende læresetninger og teorier. Innovasjonsferdighetene som programmet er utviklet for å utvikle, blir sett på som en kombinasjon av kognitive ferdigheter (evnen til å tenke kreativt og kritisk), atferdsferdigheter (evne til å løse problemer og styre risiko), funksjonelle ferdigheter (f.eks. Grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving) og tekniske ferdigheter.

Programmets innhold og struktur

(a) Programmet er basert på følgende 13 læringsmål som dekker ferdigheter, kunnskap og kompetanse.

(1) Ferdigheter

- Initiere og gjennomføre innovasjonsprosesser
- Møtestandarder for argumentasjon og presentasjon
- Samarbeid med partnere i innovasjonsprosesser
- Identifisere arbeidsområder der innovasjon er nødvendig
- Forståelse av forutsetningene for tverrprofesjonelt samarbeid og kommunikasjon

(2) Kunnskap

- Kunnskap om innovasjons- og innovasjonsprosesser
- Forståelse av hva som kan fremme eller hindre innovasjon
- Bedre forståelse av barnevernsarbeid med familier i vanskeligheter
- Innovasjon som perspektiv i barnevernet
- Innovasjon i lærende organisasjoner
- Kunnskap om forskjellige typer innovasjonsstrategi
- Lære å se egen praksis og erfaring i lys av teori og samfunnsspørsmål

(3) Generell kompetanse

- Å kunne reflektere over brukernes situasjoner og behov
- Å reflektere over samspillet mellom organisering, struktur og kultur som påvirker hvilken hjelp brukere kan få
- Å tilegne seg en tverrprofesjonell og interagency mentalitet
- Få etisk innsikt og standarder for praksis

(b) Treningprogrammet består av fire forskjellige komponenter:

1. En introduksjon til innovasjonsteori og -praksis (Læring, Lærende organisasjoner, Kunnskapsproduksjon, kompetanse og refleksjon, forholdet mellom vitenskapelig / kunnskapsbasert strukturering og refleksjon, sosialarbeideres bakgrunn og kompetanseliv, verden for innbyggers stemme og overvåking).
2. Refleksjon i grupper.
3. Individuelt arbeid med praksisbaserte innovasjoner.
4. En skriftlig presentasjon fra hver deltaker / landsgruppe.

(c) Programmet inkluderer en transnasjonal komponent, som består av 2 ukers trening, en uke hver ved starten og slutten av programmet og en nasjonal komponent, som representerer i gjennomsnitt 160 timers læring. De nasjonale komponentene inkluderte både likheter og noen forskjeller på grunn av nasjonale politiske sammenhenger, og denne fleksible strukturen gjør at programmet lett kan overføres i hele EU.

Et sentralt trekk ved programmet er at utøvere som deltar i det, må jobbe aktivt med flere utfordrede familier, noe som gir mulighet for utvikling av praksisbaserte innovasjoner i løpet av

opplæringen. 27 utøvere deltok i pilotprogrammet under LIFE-prosjektet (7 fra Sverige, 5 hver fra de norske, slovenske, italienske og portugisiske partnerne) og det gis detaljer om innovasjonene som skjedde knyttet til klient- / familienivå, rollen av sosionom og aktiviteter på gruppe / team-nivå.

5. Innovasjonsverktøyet - IOP 4

LIFE Innovation Toolkit er designet for å være et praktisk sett med verktøy for å bistå serviceledere, sosionomer / relaterte profesjonelle utøvere og andre sentrale interessenter som søker å implementere innovasjon i arbeid med familier med mange utfordringer.

Begrunnelsen for verktøysettet er at utøvere foreløpig ikke blir undervist i innovasjonspraksis i sin grunnleggende profesjonelle opplæring og ofte blir utsatt for topp-down-strategier designet for å forbedre ledelsesk kontroll og rasjoneringstjenester i stedet for å forbedre praksis og oppnå mer positive resultater for familiene.

Verktøysettet beskriver spekteret av ferdigheter og kompetanse som utøvere krever for å utvikle arbeid med familier med mange utfordringer. Den oppsummerer også nøkkelfunksjonene og innholdet i de tre første intellektuelle utgangene fra LIFE-prosjektet;

- Kompetansrammen som identifiserer rekke kompetanser sosialarbeidere trenger å innovere i arbeidet med familier med mange utfordringer. Disse inkluderer forståelse og ferdigheter som kreves for å implementere en helhetlig tilnærming, evnen til å identifisere områder med potensial for endring og prioritere inngrep deretter, samskaping av løsninger med familien, evnen til å jobbe i et tverrfaglig miljø, case lederegenskaper og generiske kompetanser inkludert problemløsning, teamarbeid og kommunikasjon.
- Kunnskapstrekanten som fokuserer på samspillet mellom (i) Praksisbasert kunnskap, (ii) kunnskap i opplæring og utdanning og (iii) forskningsbasert kunnskap. LIFE-prosjektet demonstrerte hvordan å bryte barrierer mellom lærere, forskere og utøvere og få dem til å tenke, reflektere og jobbe sammen kan skape ny kunnskap og støtte utviklingen av mer innovative og effektive intervensjoner.
- Utviklingsprogrammet for innovasjon. Dette er basert på en abduktiv læringstilnærming der utøvere utvikler praktiske tilnærminger til problemer de møter i hverdagen med sårbare familier uten unødig avhengighet av rådende teorier. Innovasjonsferdigheter identifiseres som en kombinasjon av kognitive, atferdsmessige og funksjonelle ferdigheter. Programmet inkluderer 4 hovedelementer (i) En introduksjon til innovasjonsteori og praksis, (ii) Refleksjon i grupper, (iii) Individuelt arbeid med praksisbaserte innovasjoner, (iv) Skriftlige presentasjoner av individer / grupper. Det inkluderer både transnasjonale og nasjonale komponenter over en 12 måneders periode, som i gjennomsnitt representerer 160 timers læring.

Retningslinjer er gitt for ledere og sosionomer / utøvere som ønsker å introdusere innovasjon i praksis med flere utfordrede familier. Innenfor disse identifiseres faktorer som kan fremme eller hindre praksisbasert innovasjon sammen med handlinger som er nødvendige for å støtte innovasjon og overvinne potensielle hindringer for den.

6. Den endelige innovasjonsrapporten - IOP 5

Bakgrunn for prosjektet

Rapporten beskriver den omfattende primære forskningen som ble utført i forkant av prosjektet av partnerne; det ble initiert av FoU-senteret Linkoping i Sverige og andre samarbeidspartnere var Institute for Child Welfare Research and Innovation of the Norwegian University of Science and Technology (NTNU) Trondheim, Fakultet for sosialt arbeid ved Universitetet i Ljubljana i Slovenia, APCC i Coimbra Portugal og Commune de Cervia i Italia. Det overordnede målet med prosjektet var

"Å utvikle nye ferdigheter, kompetanser, opplæringsprodukter og metodologier for å gjøre det mulig for sosionomer og andre fagpersoner å innovere og ta i bruk mer effektive intervensjoner i arbeid med familier som opplever flere og sammensatte vansker"

Målene er beskrevet, inkludert utvikling og pilotering av et kompetansesystem, innovasjonsferdighetsprogram, kunnskapstrekant og innovasjonsverktøysett.

Grunnstudien / behovsanalyse

Partnerenes forskning identifiserte hovedegenskapene til familier med flere utfordringer, mangelen på profesjonelle opplæringsprogrammer knyttet til arbeid med familier med flere utfordringer og mangler i eksisterende programmer og manglene ved eksisterende tjenester og profesjonell praksis. Disse ga grunnlaget for utviklingen av prosjektets intellektuelle output.

Kompetansrammen (IOP1)

Partnerne identifiserte følgende vanlige elementer i kompetanseverket;

- Forståelsen og ferdighetene som kreves for å implementere en helhetlig tilnærming til å jobbe med familien der helheten av problemer og problemer de står overfor blir vurdert, analysert og kontinuerlig gjennomgått
- Evnen til å identifisere områder med potensial for endring i familiesituasjonen og å prioritere inngrep deretter.
- Forstå innovasjon i sosialt arbeid i et familiemiljø.
- Co skape løsninger sammen med familien, verdsette deres oppfatninger.
- Evnen til å jobbe i et tverrfaglig miljø og ta opp den fragmenterte naturen til flere profesjonelle intervensjoner.
- Sakshåndteringsferdigheter, inkludert evnen til i fellesskap å vurdere og planlegge intervensjoner med fagpersoner fra andre fagområder og styre gjennomføringen av disse intervensjonene.
- Generiske og funksjonelle ferdigheter og kompetanser inkludert refleksjon rundt teori og praksis, problemløsning, teamarbeid og kommunikasjon.

Kunnskapstrekanten (IOP2)

Kunnskapstrekanten fokuserer på samspillet mellom (i) Praksisbasert kunnskap, (ii) Kunnskap i trening og utdanning, (iii) Forskningsbasert kunnskap. Rapporten fokuserer på testing av kunnskapstrekanten i praksis i Portugal, og hvordan involvering av 3 universitetsfakultetene for sosialt arbeid støttet pilotopplæringsprogrammet ved å hjelpe deltakende utøvere til å reflektere over utviklingen av mikrointervensjoner med flere utfordrede familier under programmet. . Partnernes kollektive erfaring under LIFE-prosjektet viste at ved å bryte ned tradisjonelle grenser mellom lærere, forskere og

sosionomer og få dem til å tenke, reflektere og jobbe sammen, kunne ny kunnskap og mer effektive og innovative tiltak kunne utvikles.

Utviklingsprogrammet for innovasjon (IOP3)

Programmet er basert på en abduktiv læringstilnærming der det gis rom for å gjøre det mulig for utøvere å diskutere og utvikle praktiske tilnærminger til problemer de møter i deres hverdagspraksis med flere utfordrede familier uten unødig avhengighet av rådende læresetninger og teorier. Innovasjonsferdighetene som programmet er utviklet for å utvikle blir sett på som en kombinasjon av kognitive ferdigheter (evnen til å tenke kreativt og kritisk), atferdsevner (evne til å løse problemer og styre risiko), funksjonelle ferdigheter (f.eks. grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving) og tekniske ferdigheter. Et sentralt trekk er at utøvere som deltar i programmet, må jobbe aktivt med familier med flere utfordringer, og å utvikle innovative tilnærminger i løpet av programmet.

Treningsprogrammet inkluderer 4 hovedkomponenter; (i) En introduksjon til innovasjonsteori og praksis, (ii) Refleksjon i grafikk, (iii) Individuelt arbeid med praksisbaserte innovasjoner, (iv) Skriftlige presentasjoner av enkeltpersoner / grupper.

Det inkluderer både transnasjonale (2 uker, en hver på begynnelsen og slutten av det 12 måneders programmet) og nasjonale komponenter, som representerer gjennomsnittlig 160 timers læring og detaljer om innholdet i disse gis. Det er mange likheter i de nasjonale treningsprogrammene, men også noen forskjeller, og denne fleksible strukturen gjør at programmet lett kan overføres over hele EU. Det gis detaljer om det rike og varierte spekteret av praksisbaserte innovasjoner som deltakerne har utført i pilotprogrammet for å teste relevansen av de første 3 intellektuelle resultatene. 27 utøvere deltok i pilotprogrammet (7 fra Sverige, 5 fra hver av de andre partnere).

Innovasjonsverktøyssettet (IOP4)

Innovasjonsverktøyet er designet for å være et praktisk sett med verktøy for å hjelpe serviceledere, sosionomer / utøvere og andre sentrale interessenter som søker å implementere innovasjon i arbeid med familier med mange utfordringer.

Verktøyssettet beskriver spekteret av ferdigheter og kompetanse som utøvere og ledere krever for å utvikle innovasjon i arbeid med familier med mange utfordringer og hovedinnholdet i de første 3 intellektuelle utgangene, Kompetansrammen, Kunnskapstrekanten og Innovasjonsferdighetsutviklingsprogrammet. Den oppsummerer promotering og implementering av faktorer i arbeid med praksisbaserte innovasjoner basert på erfaringene fra LIFE Pilot Program.

Retningslinjer er gitt for ledere og sosionomer / utøvere som ønsker å introdusere innovasjon i praksis med flere utfordrede familier. Disse inkluderer (i) Identifisere organisasjonskrav og endringer som er nødvendige for å lette innovasjon, (ii) Fremme samhandling mellom forskning, praksis og utdanning (Kunnskapstrekanten), (iii) Utvikling og implementering av opplærings- / utdanningsprogrammer for å fremme innovasjon i sosialt arbeid med multi utfordret familiene sammen med praktiske verktøy og materiell.

Avsluttende diskusjon

Erfaringene fra LIFE-programmet har vist at resultatene som er utviklet kan være effektive verktøy for å søke å forstå forholdene og opplevelsene til familier på en annen måte og åpne for nye strategier for å adressere dem mer vellykket. De viktigste praktiske ferdighetene og kompetansene som kreves av sosionomer og ledere for å implementere innovasjon og overvinne potensielle hindringer for det, er oppsummert. For å komme videre, må tjenesteleverandørene samtidig fokuseres på eksisterende aktiviteter, nye aktiviteter og mer radikale muligheter som kan være mainstream-aktiviteter for fremtiden.

Epilogue

Som i mange prosjekter med en tilsynelatende pragmatisk rollebesetning med et element av praktisk testing, var det noen ganske grunnleggende spørsmål som lå til grunn for målene og utformingen av LIFE-prosjektet:

1. Hvilke aspekter ved tjenester og / eller sosialt arbeid må endres for å hjelpe vanskeligstilte familier med flere utfordringer?
2. Hvordan kan vi lære av brukernes (familiens) opplevelse av tjenester?
3. Hvordan kan vi lære av vår praksis?

Vanskene som oppstår med å gi hjelp til familier med flere utfordringer er langvarige. De har kommet i skarpere fokus nå på grunn av bekymring for en trend mot mer uttalt sosial ulikhet i europeiske samfunn og de opplevde langsiktige virkningene som dette kan ha på sosial samhold og inkludering. Sosial sårbarhet øker. Tjenester i sør har blitt påvirket av innstramninger. I Nord-Europa har tjenestekostnadene fortsatt å øke, men effektiviteten til tjenester for de mest sårbare har likevel blitt stilt spørsmål.

I Sør-Europa har innstramninger hatt en alvorlig innvirkning, noe som påvirker nivåene på finansiering som er tilgjengelige for arbeidskrevende tjenester, samt omfanget av tilbudet. Det blir ofte sett på som en del av sosialarbeidernes oppdrag å håndtere systemiske vansker når de påvirker individuelle familier og barn. Stramhet gjør dette vanskelig. I alle tilfeller kan ledelse eller eiere av tjenester på nytt kritisere. Konflikter og spenninger kan oppstå. Stramhet er fellesnevneren for tjenester i Sør-Europa. Det er en direkte trussel mot samhold og inkludering. I nord (i LIFE representert av Norge og Sverige) er innstramninger ikke så langt en alvorlig trussel. Tjenester for familier, for eksempel i barnevern, har vært utsatt for en god del innovasjon og er nøye overvåket og regulert, men de mest berørte og sårbare barna og familiene taper fremdeles, får mindre nyttig hjelp og ofte i lang tid perioder som blir overlatt til å passe for seg selv til tross for meget tydelige risikoer som hersker i hverdagen. Jo flere problemer en familie har å takle, jo mindre sannsynlig vil det være at nyttig hjelp blir gitt. Sosialarbeidere ser på dette som en systemisk svikt, på grunn av overregulering og overdreven byråkrati, men har ofte ikke vært i stand til å se måter å forbedre tjenestene på.

Gitt disse kontrastene kan man godt spørre om sosialarbeidere fra sør og nord virkelig har sammenlignbare erfaringer og bekymringer. Svaret er ettertrykkelig bekreftende. Alle i LIFE så relevansen av den opprinnelige forskningen som ble utført i Trondheim, Linköping og Ljubljana. Det som syntes å være en felles bekymring blant partnerne i LIFE, var vanskeligheten med å få tak i de daglige byrdene og problemene som vanskeliggjør familier med mange problemer. Det kan være mangel på ressurser, eller det kan være begrensninger for fagpersoner, som forhindrer adekvat respons på familiens situasjon og vanskeligheter.

Vanskelighetene man møter i arbeid med familier med flere utfordringer er kjent territorium for mange erfarne sosionomer og forskere. Det er ikke noe nytt med bekymringene beskrevet ovenfor. Det som var nytt i LIFE, var at vi var opptatt av en rekke problemer (kanskje bedre beskrevet som dilemmaer) som oppstår når vi prøver å endre tjenester. Vi så at sosialarbeidere ikke får innovasjonsevne i grunnleggende opplæring eller faktisk i videreutdanning eller mastergrad. De er ofte utsatt for ovenfra og ned innovasjonsforsøk av en eller annen art, ofte utformet uten å ta hensyn til deres egen erfaring og synspunkter eller brukernes. Svært ofte har disse liten innvirkning på livene til de mest vanskeligstilte familiene. LIFE-prosjektet ble designet for å fremme innovative tilnærminger til å arbeide med familier med flere utfordringer. Det var basert på forskningsresultater som indikerte at hjelpetjenester ofte ikke er effektive for disse familiene. Tanken var at innovasjoner skulle utvikles på grunnlag av hverdags praksisopplevelse og spesielt i dialog med familiene selv. Sosialarbeidere ville

selv finne innovasjoner, og jobbet i små grupper satt opp av de fem partnerne. Det ville være viktig å unngå å forholde seg til brukere i termer som i det vesentlige var fordømmende, termer som har en fernisse av objektivitet, men som vil forsterke avstand og stigma.

Disse innovasjonene var av forskjellige slag, selv om det var noen fellestrekk i tilnærmingene som ble benyttet av de forskjellige partnerne, som det er blitt nevnt. Det er rettferdig å si at oppgaven med å gjennomgå praksis og erfaring ofte var utfordrende for sosionomer. Fremgangen i noen grupper var langsom, selv om prosjektdesignet i seg selv ga relativt lite tid til de reflekterende prosessene som ble satt i tog. Omkjøring var essensen av det som ble krevd av sosionomene; det vil si å sette av kjente kategoriseringer og forventninger brukt til brukerne, og starte på nytt med hensynfull oppmerksomhet til hva familiemedlemmer sa om deres situasjon, spesielt i hverdagen. I denne forbindelse betydde det mindre at partnerne fant ganske forskjellige veier til innovasjon (saksbehandling, nye design for informasjonsdeling, intensivt tilsyn, tettere forhold til brukere). For mange sosionomer var det veldig viktig å kunne møte kolleger fra andre land og identifisere delte bekymringer og erfaringer. Og poenget med Trondheim / Linköping / Ljubljana-forskningen ble tatt. Tjenester for familier bruker ofte for mye tid på å identifisere og diskutere problemer og brukertrekk, mens altfor lite tid blir brukt til kommunikasjon med og aktivitet med brukerne.

Problemet med å lære av praksis var grunnleggende i LIFE. En nøkkel til denne læringen er den såkalte kunnskapstrekanten. Sosialarbeidere, vitenskapelig ansatte og forskere må samarbeide og streve for å samhandle. Vi vil imidlertid gjøre det bra for å unngå en naiv forståelse der det antas at forskningsresultater kan "oversettes" til effektiv tjeneste og falle i fellen til det som har blitt kalt neopositivisme. Praksis kunnskap er alltid lokalisert. Det hører til de som okkuperer arbeidsplassen og deles veldig ofte ikke med de som ikke hører hjemme. Det er umulig å se for seg arbeidsplasser som er utsatt for press, og som håndterer konflikter og i hovedsak omstridte problemer, som ikke utvikler denne typen lokaliserte, interne kunnskapssystemer. I kontrast tilegnes forskningsbasert kunnskap ved å bruke metoder som har universell gyldighet, og dette er dens styrke og dens svakhet. Det finnes lydkriterier for å bedømme gyldigheten av forskningsresultater. Det er regler. Men å bruke forskningsfunn i praktiske sammenhenger er et spørsmål om ferdigheter snarere enn vitenskap, siden vi må grensesnitt mot arbeidsplassen og dens kunnskapsformer. Denne forståelsen av det komplekse forholdet mellom praksiskunnskap og vitenskapelig kunnskap har vært grunnleggende for LIFE. Å endre praksis krever å få tak i den lokaliserte kunnskapen om arbeidsplassen. Bare av denne grunn må de abduktive læringsprinsippene som LIFE innførte bli sett på som essensielle. Ingen innovasjon uten endring på arbeidsplassen.